

Iedereen heeft

Voetbaltalent

nummer 59

SAMEN TALENT ONTWIKKELEN

Nico-Jan Hoogma en
Art Langelier

'Opleidingen in Nederland
beste van de wereld'

'Kruisbestuiving coaches van
nationale teams'

'Te grote verschillen in
wedstrijden onwenselijk'

'Nieuwe opzet competities
Onder 13 t/m Onder 21'

Opleidingen Hoofd
Opleiding -A, -B en -C

Streven naar samenwerking

Creëren van draagvlak als
rode draad

Inhoud opleiding
toespitsen op eigen
vereniging

Nico-Jan Hoogma en Art Langelier

'Opleidingen in Nederland de beste van de wereld'

De kwalificatie van het Nederlands A-elftal bij de mannen voor het komende EK, de tweede plaats van het vrouwenelftal op het WK, uitstekende prestaties bij de jeugdteams – het kon het afgelopen jaar niet op voor het Nederlandse vertegenwoordigende voetbal. De successen zijn tevens een geweldige stimulans op door te gaan op de ingeslagen weg, die onder meer door Nico-Jan Hoogma en Art Langelier is geplaveid. Met de Directeur Topvoetbal en de Directeur Voetbalontwikkeling kijken we terug en blikken we vooruit op 2020.

Terugblik 2019

We kunnen ons niet anders voorstellen dan dat er bij de technische leiding van de KNVB uitermate grote tevredenheid heerst na het jaar 2019.

Nico-Jan Hoogma: 'We kijken terug op een sportief uitstekend 2019. Ik kijk natuurlijk in eerste instantie naar de nationale teams, vooral de bovenkant daarvan, maar over de hele linie kunnen we trots zijn op de manier waarop dit jaar is verlopen en hoe we hebben gepresteerd met zijn allen. Dat smaakt naar meer, want van succes krijg je nooit genoeg. Je staat op het veld om wedstrijden te winnen en je gaat naar toernooien om te winnen. En dan is het alleen maar mooi wanneer dat lukt. Kijk je bijvoorbeeld naar het nationale vrouwenteam dat de finale op het WK haalde, kunnen we simpelweg vaststellen dat zij absoluut het maximale hebben gepresteerd. De

Verenigde Staten is van een ander niveau, echt next level. Het is wel de uitdaging om daarnaartoe te groeien. Als je op dit moment kunt vaststellen dat je the best of the rest bent, is dat gewoon goed. Het is een mooi toernooi geweest, met lastige en minder vloeiend verlopende poulewedstrijden tegen teams die minder bekend waren. Dan zie je ook dat iedereen er wat van gaat vinden, zeker nadat door de Europese titel twee jaar eerder de verwachtingen hoog zijn opgelopen. Dat mag ook, is geen probleem. Dat is nu eenmaal de grote wereld. Het team heeft er alles aan gedaan en de support vanuit Nederland was geweldig. Erg mooi om mee te maken.'

Art Langelier: 'We kunnen ook denken aan het geweldige WK-toernooi van het Onder 17-team, dat op een haar de finale miste. Het

is een voorbeeld van de uitstekende prestaties van de nationale teams, in wat waarschijnlijk het meest succesvolle interlandjaar sinds zeer lange tijd is geweest. Waar het vroeger als normaal werd beschouwd dat we wedstrijden van grote landen als Duitsland, Spanje of Italië verloren, is het nu normaal geworden dat je die wedstrijden wint. En niet met achterover leunen en een goaltje in de laatste minuut, maar door dominant te spelen; dat is wel een ontwikkeling die ons heel gelukkig mag stemmen.'

Zijn de successen bij de jeugdteams ook een gevolg van bewust anders selecteren?

Art Langelier: 'Dat denk ik niet, maar wel van bewuster selecteren. We hebben de afslag genomen om enkele jaren geleden met fulltime bondscoaches te gaan werken, waardoor zij gewoon veel meer tijd hebben om zich nog beter te verdiepen in het aanbod en de manier waarop

spelers zich bij hun clubs manifesteren. In overleg met de clubs, wat ook sterk is verbeterd, maak je daardoor blijkbaar ook betere keuzes in wie je selecteert. Met beter voetbal en betere resultaten tot gevolg. Wat we ook kunnen concluderen is, dat het commitment van clubs richting de nationale teams enorm is verbeterd. Alle spelers die uitgenodigd worden, komen nu ook werkelijk. Zelfs wanneer er, zoals bij dat WK onder 17, negen spelers van Ajax meegaan waardoor die club in een lastig parket komt bij zijn eigen wedstrijden. Maar zij zien de meerwaarde voor hun spelers van het spelen van dit soort wedstrijden op het allerhoogste niveau. In het verleden is dat wel anders geweest.'

Nico-Jan Hoogma: 'Dus ook grote complimenten naar de clubs, in alle opzichten. De spelers zijn nu eenmaal het grootste deel van het jaar bij hun club, daar vindt de kern van de opleiding plaats.'

Handen dichtknijpen

Art Langelier: 'We mogen echt onze handen dichtknijpen met het niveau van de opleidingen zoals we die in Nederland hebben. Dat geldt

Het Nederlands Elftal kwalificeerde zich onder leiding van Ronald Koeman voor het EK 2020.

gemiddeld genomen nog steeds verder, maar blijkbaar zijn wij nu veel beter in staat om met onze middelen daaraan weerstand te bieden en regelmatig zelfs beter te zijn. Ik heb nooit gevonden dat de mindere prestaties van het Nederlands A-elftal, een aantal jaren geleden, te wijten waren aan slecht opleiden. Ik vond dat altijd een naïeve gedachte. Je zag

en behouden en juist daar meer energie in stoppen. Je kunt echt merken dat dit momenteel wel gebeurt. Ik denk dat er een flink verschil is tussen het aantal uren dat we pakweg tien jaar geleden stopten in zo goed mogelijk worden, en het aantal uren dat we daaraan hedentendage besteden. En dan praat ik niet alleen over het aantal uren op het trainingsveld, dat overigens wel heel belangrijk is, maar zeker ook de uren daarbuiten. Je extra laten verzorgen, met de videoanalist naar beelden kijken, het complete plaatje behelst meer dan alleen trainen op het veld. Het vak van profvoetballer en bewustwording, daarin hebben we echt grote stappen gezet.'

Art Langelier: 'Je moet altijd een goed onderscheid maken tussen kwantiteit en kwaliteit. Je kunt vijftien uur trainen, maar niet de goede dingen doen. Je kunt vijf uur kwalitatief hoogwaardig trainen en daaruit dus meer effect halen. De ideale combinatie is natuurlijk veel uren maken die kwalitatief ook nog eens hoogstaand zijn. Je ziet in eerste instantie bij de topopleidingen dat zij daarin progressie boeken, en dat zal ook consequenties hebben voor de

'Als je internationaal naar de opleidingen kijkt, dan is het in Nederland het best voor elkaar'

zeker voor de topopleidingen zoals we die allemaal wel kennen, maar zeker ook voor de clubs daaronder die ook enorm hun best doen in een wat kleinere regio en met wat minder middelen. Ik heb het afgelopen jaar op veel plaatsen in de wereld rondgekeken en kan niet anders zeggen dan dat we het in Nederland het best voor elkaar hebben. Enkele jaren geleden zagen we wel dat nationale teams van andere landen Nederland, zeker op fysiek vlak, vaak aftroefden. Daarin zijn die landen

ook in die tijd dat er grote talenten aankwamen, en die waren toch echt volgens hetzelfde opleidingsmodel begeleid.'

Nico-Jan Hoogma: 'Helemaal eens. Maar ik ben ook langdurig in het buitenland geweest en heb gezien wat men daar allemaal doet. Daaruit heb ik destijds wel geconcludeerd: we moeten in Nederland echt meer dóen. Dus niet na-apen en, bijvoorbeeld, Duitse voetballers creëren, maar onze eigen identiteit omarmen

opleidingen daaronder. Zeker ook de combinatie tussen school en sport is enorm verbeterd. Daarin is veel meer afstemming ontstaan. Dat heeft niets met een verwencultuur te maken, maar alles met het uiterste doen om beide elementen zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren. School en voetbal moet een combinatie zijn. Het kán niet meer zo zijn dat een speler zegt: 'Ik stop met school, want ik word toch wel profvoetballer en dus miljonair.' De profvoetballer van de toekomst is een intelligente speler, en dan bedoel ik niet uitsluitend voetbalintelligent. Er wordt qua denk- en beslisvermogen ontzettend veel gevraagd, dus dat vereist een hoge mate van algehele intelligentie. Om dat te stimuleren en dus ook het optimale uit je sport te kunnen halen, is schoolopleiding cruciaal. Het gaat om een leven lang leren, niet alleen op het voetbalveld maar ook daar omheen.'

Is die visie overal al evenzeer geland, of zijn er ook nog andere geluiden te horen?

Art Langeler: 'Niet elk Hoofd Opleiding is er op dit moment al evenzeer

van doordrongen dat dit noodzakelijk is, zo is het wel. Er zijn natuurlijk nog voldoende trainers, opleiders en Hoofden Opleiding die als speler de ervaring hebben opgedaan dat zo snel mogelijk zo veel mogelijk trainen je ook naar de top kan leiden. Het is aan mij om dit aspect nog beter onder de aandacht te brengen. Een van de zaken waarvoor ik me al jaren sterk maak, is het laten aansluiten van het schoolprogramma op de behoeftes van topsporters. Dat geldt dan ook voor de inhoud, bijvoorbeeld door op hetzelfde niveau stof aan te bieden waar de topsporter ook in die hoedanigheid iets aan heeft.

Het argument om school te blijven volgen, is wat mij betreft dus nadrukkelijk niet: stel dat het niet lukt om succesvol prof te worden, dan heb je altijd je opleiding nog. Nee, het gaat om iets anders: je lerend vermogen ontwikkelen, zoveel kennis opdoen dat je uiteindelijk – waar of op welke wijze dan ook, in de sport of elders – een weg kunt vinden. Een geheel andere insteek. Er zijn voldoende onderzoeken die wetenschappelijk aantonen dat spor-

ters die over de hele linie een hoger intelligentieniveau hebben, ook een grotere kans hebben om te slagen als sporter. Ze maken meer verbindingen in de hersenen waardoor ze sneller en beter kunnen leren. Dit is wat we onder de aandacht moeten blijven brengen, en de Hoofden Opleiding zijn daarvoor het juiste podium.'

Weg bij traditionele trainingen

Nico-Jan Hoogma: 'Ouders zijn hierin ook een heel belangrijke factor, alleen zijn die voor ons moeilijker te bereiken. En trainers uiteraard. Die zijn ook nooit klaar met leren, iedereen moet zich steeds blijven ontwikkelen. Ook coaches van nationale jeugdteams scholen zich doorlopend om goed te kunnen werken met jeugd van een zekere leeftijd, die nu eenmaal bepaalde kenmerken heeft. Daarop moet je kunnen inspelen. Wanneer trainers dit doen, geldt doorlopend leren ook voor spelers. Wat dat aangaat, zie je bijvoorbeeld dat de coaches van de nationale jeugdteams twee dagen in de week bij elkaar zitten, en dan krijg je een enorme kruisbestuiving als het gaat om de aanpak, ideeën en de trainingsvormen. Dat is waardevol, want we moeten echt weg bij de traditionele aanpak waarin een fysiektrainer de warming-up met de bekende vormpjes van armzwaaien en hakken-billen doet, en vervolgens de hoofdtrainer komt die de voetbalvormen doet, zoals we dat ook al jaren gewend zijn. Het moderne voetbal vraagt meer van spelers, en die zullen dus ook op andere manieren geprikkeld moeten worden. In een training, zodra een vorm 'loopt', direct de situatie weer veranderen zodat spelers zich moeten aanpassen. Bij teams waar dit al gebeurt, zie je spelers vaak mentaal vermoeider van het veld komen dan fysiek. Spelers moeten daaraan wellicht wennen, maar deze aanpak is wel belangrijk om te implementeren in onze manier van trainen.'

Het Nederlands vrouwenteam speelde de WK-finale tegen de Verenigde Staten en werd best of the rest.

Als het gaat om opleiden, valt ook het woord 'weerstand' vaak. We zien een concentratie van de grootste talenten bij een beperkt aantal topopleiding. Wat zijn daar de voor- en nadelen van?

Nico-Jan Hoogma: 'Het is een lastig thema, want juist door ook tijdens trainingen met én tegen de besten te kunnen spelen, ontwikkel je een hoog niveau. Tegelijkertijd wil je natuurlijk graag zien dat een speler in de wedstrijden ook tegen ongeveer even goede spelers uitkomt.'

Art Langelier: 'Ik vind dat geen groot dilemma. De economische factor binnen voetbal is tegenwoordig zo groot, dat het een utopie is om te denken dat we kunnen voorkomen dat de beste spelers naar de beste clubs gaan. Die clubs vinden ook de wegen om spelers wél tegen de juiste weerstand uit te laten komen. Dat kan in nationale of internationale topwedstrijden, of misschien door een speler vervroegd door te schuiven. Je kunt ook in extra doorweekse wedstrijden en trainingsvormen voldoende weerstand creëren. Er kan wel een probleem ontstaan zodra spelers van kleinere clubs naar grotere gaan. Daar moet compensatie voor zijn, en die is er in zekere mate ook wel maar het thema blijft wel aandacht vragen. Wanneer clubs zien dat hun talenten bij henzelf het eerste elftal niet meer bereiken doordat ze eerder worden weggehaald, en er staat ook niet voldoende compensatie tegenover, overwegen ze om dan maar te stoppen met die opleiding. Dat is natuurlijk niet wat we willen.'

Het is onwenselijk dat verschillen in wedstrijden te groot worden. Het is voor clubs zaak om vooraf goed in te schatten welke spelers ze naar een bepaalde wedstrijd sturen. Ook zie ik voor me, dat we maatregelen nemen om de weerstand dusdanig in te regelen dat er spannende wedstrijden ontstaan. Bijvoorbeeld door te spelen met aantallen, de grootte van het veld of wisselmogelijkheden. Als we maar werken aan min of meer

gelijkwaardige wedstrijden. Het is een ontwikkeling die al in gang is gezet, door de scheiding te maken tussen jeugdteams van betaaldvoetbalorganisaties en amateurclubs. Bvo's kunnen voor wedstrijden met hun jongste jeugd (leeftijd onder 14 jaar) keuzes maken hoe onderling de wedstrijden in te kleden. Dat gaat om aantallen, ondergrond, regels – bedenk het maar. De ideale situatie is dat Hoofden Opleiding doorweekse contact met elkaar hebben en dit bespreken, alles met als doel om een perfect opleidingsklimaat te scheppen voor de spelers. Scores zijn niet belangrijk, het gaat om de ervaring van de kinderen. Maar er zijn natuurlijk altijd nog clubs die willen winnen, en andere aspecten daaraan ondergeschikt maken.'

Hoe groot is de macht van de KNVB daarin? De bond biedt immers de competitievormen aan, om maar eens iets te noemen.

Art Langelier: 'De macht op het gebied van visie en besluitvorming ligt juist helemaal niet bij de KNVB. Wij

gaan boksen, probeer je tot een compromis te komen waar iedereen mee verder kan. Een prominent voorbeeld is de nieuwe competitie voor Onder 21-teams. Die gaat er komen, en als we alle stemmen bij elkaar gaan optellen, is de kans groot dat eruit rolt dat alle clubs met hun Onder 21-ploeg daarin moeten laten spelen. Het spreekt voor zich dat de clubs die nu met hun Jong-team in de Keuken Kampioen Divisie uitkomen, daar niet op zitten te wachten. Dan probeer je een voorstel in stemming te brengen dat ook recht doet aan de belangen van die clubs, zonder die van de anderen te schaden. Je zoeken een democratisch model waarin zoveel mogelijk clubs zich kunnen vinden. En dat is in dit geval goed gelukt.'

Kunt u iets meer vertellen hoe zo'n competitieverandering tot stand komt?

Art Langelier: 'Anderhalf jaar geleden zijn wij langs alle clubs gegaan en hebben we de Technisch Directeuren en Hoofden Opleiding gevraagd naar hun visie op de toekomst van jeugd-

'Een leven lang leren, niet alleen op het voetbalveld maar ook daar omheen'

voeren de besluiten uit die door de vergaderingen betaald voetbal en amateurvoetbal worden genomen. Dat wij daarbij proberen richting te geven aan denkprocessen, door adviezen te geven die voortvloeien uit het algemene belang en het belang van de ontwikkeling van spelers, is logisch. Maar uiteindelijk slaan de clubs op de knop en moeten wij met die gegevens aan de slag. Wij zijn niet leidend of bepalend, wel sturend en uitvoerend. De clubs bepalen dus hoe de competitiestructuur eruitziet, om maar eens wat te noemen.'

Nico-Jan Hoogma: 'Maar we moeten ook rekening houden met belangen, daar ontkom je niet aan. Als belan-

teams en de competitiestructuur. Verder hebben we gesprekken met onze bondscoaches gevoerd, veel onderzoeken gedaan, benchmarks gecreëerd en we hebben er zelf ook onze gedachten over. Die bundeling van visies hebben we bij de Hoofden Opleiding gelegd en met hen hebben we hierover gedebatteerd. Daaruit is het huidige voorstel gekomen, dat we in augustus hebben gepresenteerd aan alle bvo's in de personen van hun Technisch Directeuren en Algemeen Directeuren. Tot dat moment leek iedereen op dezelfde lijn te zitten.

Daarna bleken vooral de clubs die al een team in de Keuken Kampioen Divisie hebben spelen, er toch pro-

blemen mee te hebben. En daar hadden we ook wel begrip voor, want zij werden plotseling 'gedwongen' om een Onder 21-team te creëren, waar ze op dit moment heel blij zijn met hun Onder 19 en Onder 23. Daaraan zijn we deels tegemoet gekomen door hen in de gelegenheid te stellen hun Jong-teams op het huidige KKD-niveau te houden en de verplichting voor het inschrijven van een Onder 21-team te laten vallen. Bovendien hebben we voor de Onder 18-teams een dispensatieregeling in het leven geroepen waardoor vijf spelers die de Onder 19-leeftijd hebben, in die teams mogen uitkomen. Dat voorstel is naar het amateur- en betaald voetbal gegaan en die hebben zich ook akkoord verklaard.'

Nico-Jan Hoogma: 'Voor alle jeugdcompetities van Onder 13 tot en met Onder 21 gaat gelden dat we praten over een systematiek van telkens acht ploegen. Daaruit promoveren in het najaar twee teams en degraderen er eveneens twee. Dit vindt in het voorjaar opnieuw plaats. De visie erachter is dat ploegen sneller op hun niveau komen te spelen en dus spannender wedstrijden hebben. Met dubbele promotie en degradatie wordt die kans steeds groter. Onder de eerste vier divisies, die groten-deels uit betaaldvoetbalclubs zullen bestaan, komen nog enkele klassen te hangen met hoofdzakelijk amateurclubs. Voor hen is de leeftijd van de teams opgetrokken tot Onder 23. Promoveren zij, moeten ze weer voldoen aan de Onder 21-norm. Degradanten naar het vijfde niveau mogen naar Onder 23. Deze wijziging hoeven club maar eenmaal per jaar uit te voeren, anders zou het niet werkbaar zijn.'

Wanneer selecteren?

Er is in opleidingsland veel te doen over het advies van de KNVB om niet te jong tot selectie over te gaan, en dus meer spelers zo goed mogelijk op te leiden.

Nico-Jan Hoogma: 'Als je er twintig spelers uit pikt en je gaat daar veel

mee trainen, dan zullen die spelers beter worden. Dat is vrij logisch. Maar op die manier laten we ook veel potentieel talent onbenut. De KNVB is van mening dat clubs niet te vroeg moeten selecteren, maar langer breder moeten trainen. Dus meer spelertjes vaker trainen tot 12 jaar. Dat is een visie, maar we leggen het niet dwingend op. Inmiddels zien we wel dat clubs per saldo minder inschrijven voor competities bij de allerjongsten, en daaruit leiden we af dat de visie daarop ook opschuift. Maar helemaal zullen we niet kunnen wegnemen, dat clubs – al was het maar uit economisch belang of uit het oogpunt van concurrentie

meesten halen dat niet, maar deze jongens hebben dan wel vier jaar lang een heel goede opleiding gehad en kunnen wellicht bij een andere bvo, of bij een amateurclub op goed niveau verder voetballen. Ook elders in het land, bijvoorbeeld bij AZ en FC Groningen, lopen dit soort constructies.'

Dan is er de opvatting dat ook amateurclubs niet meer gericht spelers op jonge leeftijd moeten selecteren. Dus de Onder 9-1 bestaat niet meer uit de op dat moment beste spelertjes, maar het wordt meer een willekeurige indeling. Waarom is dat belangrijk en hoe krijgen we dat dan geïmplementeerd in de voetbalcul-

'We zoeken een democratisch model waarin zoveel mogelijk clubs zich kunnen vinden'

– spelers heel jong in de opleiding zullen opnemen. We vinden een systematiek waarbij clubs op verschillende locaties in de regio groepen opzetten, prima. Dan beïnvloed je veel meer spelertjes en vaak veel dichter bij huis.'

Art Langelier: 'Om dit te stimuleren, zullen we een deel van de bijdrages die toekomen aan opleidingen in het betaalde voetbal, afhankelijk maken van *good practices* op dit gebied. Daarmee kunnen we wellicht goedkoper trainerscursussen aanbieden, op locatie ondersteunen of slimme plannen die elders in het land werken, projecteren op een club. Denk bij *good practices* bijvoorbeeld aan *FUND*ament bij PSV, waar destijds geconcludeerd is dat de club niet langer jonge kinderen van heinde en ver wilde halen om bij PSV te laten trainen, maar dit juist meer in de regio heeft opgezet – allereerst bij bvo's, daarna ook bij grotere amateurclubs. Pas vanaf 12 jaar komen ze in de opleiding bij PSV. De

tuur bij amateurclubs?

Art Langelier: 'Laat ik beginnen om te zeggen dat de spelers die door amateurclubs op die leeftijd beschouwd worden als de beste, niet altijd de beste blijven of worden. Het zijn hooguit de beste van dat moment. Dat kan afhangen van fysieke of cognitieve eigenschappen die op deze leeftijd doorslaggevend zijn. De potentieel betere spelers spelen vaak in de wat lagere teams, alleen dat wordt dan nog niet zo erkend omdat op andere eigenschappen wordt gelet. Het begrip 'de beste' is een zeer subjectieve beoordeling. Ik ben er, in elk geval op de trainingen, voor om spelers op jonge leeftijd volledig willekeurig te mixen. Een goede trainer kan differentiëren en daardoor spelers van verschillende niveau binnen dezelfde training toch interessante oefeningen laten doen. En je kunt spelers eventueel uit oefeningen of partijtjes halen om ze extra instructie te geven. Zo kun je met relatief weinig trainers een grote groep bemannen. En bij de

wedstrijden kun je dan nog steeds op kwaliteit van het moment indelen als je dat zou willen. Ik zeg er nadrukkelijk bij dat niveau van trainers en Technisch Coördinatoren hier wel een vereiste is.

Dit alles is een enorme cultuuromslag en die zal niet al op korte termijn volledig doorgevoerd zijn. Het heeft ook geen zin dat de KNVB alle clubs gaat bezoeken en gaat opleggen hoe zij het moeten doen, maar de grootste winst is te boeken bij de trainersopleidingen. Als wij deelnemers daar beïnvloeden, ga je gaandeweg veranderingen zien waardoor de opleiding van spelers steeds beter zal worden.

Dat is belangrijk, omdat blijkt dat minder kinderen gaan voetballen en kinderen ook sneller uitstromen. Een van de redenen dat zij afhaken is, dat ze de trainingen niet leuk genoeg vinden. Er zijn dan inmiddels veel andere mogelijkheden om je tijd te besteden. Dus we moeten ervoor blijven zorgen dat, als ze eenmaal voetballen, ook blijven voetballen. Dat kan met allerlei zaken te maken hebben, en de manier van trainen is daar een heel belangrijke van. Trainers moeten niet blijven hangen bij de oefeningen waaraan ze zelf vroeger als speler gewend waren, of de manier waarop die werden aangeboden. We zijn dertig jaar verder, er heeft zich het een en ander ontwikkeld sinds die tijd. Wij willen beginnende trainers de tools geven om betere trainingen te geven.'

Als het gaat om het kwalificeren van opleidingen, is het opvallend dat het K&P-model komt te vervallen. Waarom kiest de KNVB hiervoor en op welke wijze kunnen we toekomstig nog zien wat de kwaliteit van een opleiding is?

Art Langeler: 'Voorheen gold er een pakket van circa veertig voorwaarden, en de mate waarin je daaraan voldeed, bepaalde het niveau waarop de opleiding werd ingeschaald. Dat model heeft zijn waarde bewezen. Tegelijkertijd constateren we dat

'We mogen echt onze handen dichtknijpen met het niveau van de opleidingen zoals we die in Nederland hebben.'

veel clubs inmiddels aan deze eisen voldoen. We willen nu het rendement van opleidingen gaan meten, en we willen meer naar advisering en monitoring. In die nieuwe aanpak toetsen we het opleidingsplan, het financiële plan en de mate van

dige opleiding kom je bijvoorbeeld niet in aanmerking voor Europees voetbal. Hiermee voldoen we aan de UEFA-regelgeving. En dan geldt uiteindelijk: hoe groter het rendement van je opleiding (lees: hoe groter het aantal spelers dat, hetzij bij jouw

'Spelertjes in de hoogste jeugdteams bij amateurclubs worden vaak niet echt de beste'

diplomering van de trainers. Daarnaast kijken we naar de pedagogische opleiding van de trainers bij de jongste jeugd, en of er een Hoofd Opleiding is met het juiste niveau. Die eisen zitten dus in de licensering van de opleiding. Voldoe je er niet aan, dan mag je geen zelfstandige opleiding zijn. En zonder zelfstan-

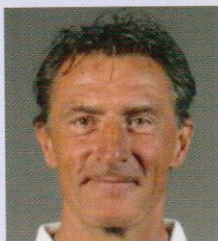
eigen club dan wel elders, in het betaalde voetbal debuteert), des te groter de financiële bijdrage is die de club ontvangt. Met deze aanpassing is dus niet langer leidend wie het meeste investeert, maar wie de meeste spelers aflevert aan het betaalde voetbal, en daarmee zijn we zeer gelukkig.' ⚽

Over streven naar samenwerking en het creëren van draagvlak

Opleidingen HO-A, -B en -C

Ongeveer een jaar geleden vertelde René van Baren (Coördinator Club- en Kaderontwikkeling) in dit vakblad over het belang van een Hoofd Opleiding, een functie die gerust beschouwd mag worden als dé onmisbare schakel binnen een goede jeugdopleiding. De KNVB heeft in het seizoen 2016/2017 (HO-A) en 2017/2018 (HO-B en -C) pilots gedraaid met een opleiding tot HO. Vorig seizoen zijn er, volgend op die pilots, op drie verschillende niveaus HO-opleidingen gestart. In dit artikel vertelt Aart Korenhoff over zijn ervaringen als docent van deze opleiding. Ook komen Ingmar Brilman (deelnemer en HO bij Sporting Andijk) en Roel de Groot (praktijkbegeleider en tevens voorzitter vv UNO) aan het woord.

Verbinding

Aart Korenhoff: 'Het feit dat je iets gedaan wilt krijgen binnen een vereniging, moet starten vanuit het besef dat je dit altijd in gezamenlijkheid doet. Die ene goedwillende HO of ambitieuze voorzitter kan het namelijk niet alleen. Het creëren van draagvlak en commitment bij veranderingen is essentieel. In de opleiding tot HO is het bijbrengen van dit besef een van

de kernpunten. De HO wordt dankzij deze opleiding geholpen om zijn functie beter uit te voeren, hetgeen bijdraagt aan het beter functioneren van de jeugdopleiding als geheel. Daarnaast is deze opleiding er eentje waarbij nadrukkelijk de verbinding wordt gezocht tussen bestuurlijk-organisatorisch kader en het voetbaltechnisch kader.'

Elke vereniging, groot of klein, kent zo zijn eigen uitdagingen. Toch gaat het

vaak om dezelfde zaken. Denk aan het krijgen en behouden van vrijwillig kader, het opleiden van jeugdtrainers en -spelers, maar ook de zoektocht naar identiteit: wat voor vereniging zijn we of willen we zijn? Tijdens de opleiding HO worden deelnemers uitgedaagd op zoek te gaan naar antwoorden op deze vragen, waarbij ze rekening houden met de missie en kernwaarden van hun eigen vereniging.

Brandjes

'Een voetbalvereniging is best een ingewikkeld geheel, want het kent vaak meerdere belangen en prioriteiten. Het bestuur is vooral bezig de boel draaiende te houden. De bezetting in de kantine, iemand voor de schoonmaak, et cetera. Het voetbaltechnisch kader daarentegen richt zich vooral op de vraag: hoe laten we jeugdspelers plezier beleven aan het voetballen en hoe kunnen ze zichzelf hierin verbeteren? Volgens welk idee leiden we spe-

Doel

Als HO geef jij leiding aan de uitvoering van het beleidsplan voor de jeugdafdeling en daarbij heb jij ook oog voor de belangen van bijvoorbeeld trainer-coaches en de vereniging. Onderdelen daarvan zijn het bevorderen van de ontwikkeling van trainer-coaches binnen jouw vereniging, het opstellen en implementeren van het beleidsplan voor de jeugdafdeling en het bewaken en borgen hiervan. De opleiding HO is erop gericht om de deelnemers voor te bereiden om deze taken met succes uit te voeren in de complexe context van hun eigen vereniging.

lers hier op en wat is daarvoor nodig? Er liggen voor elke vereniging echter enorm veel kansen wanneer je het bestuur en het voetbaltechnisch kader dichter bij elkaar kunt krijgen. De HO heeft hier een belangrijke rol in, want hij wordt aangesteld door het bestuur, maar heeft vooral invloed op de trainers die in de jeugdopleiding werkzaam zijn. Een essentiële functie dus en als je het mij vraagt ook een noodzakelijke functie binnen iedere club. Voordat het bestuur echter besluit om een HO aan te stellen, zal men eerst moeten formuleren waarom die functie gecreëerd wordt, wat de positie van de HO wordt in de organisatie en welke taken en verantwoordelijkheden bij die functie horen.'

Uniek

'De eerste opdracht die deelnemers krijgen, is om bij hun eigen club te kijken naar het huidige beleidsplan. Op zich is alleen dát al erg interessant. Sommige verenigingen hebben een dik boekwerk, al dan niet ergens in een lade. Missie, visie en kernwaarden staan beschreven, maar weet iedereen eigenlijk wel wat die zijn en wordt er

Context

De KNVB is wereldwijd toonaangevend op het gebied van opleidingen. Of het nu gaat om betaald of amateurvoetbal, op het veld of in de zaal: de KNVB Academie heeft een voorbeeldfunctie. Het opleiden van spelers van de jongste jeugd tot en met de laatste stap naar de senioren is een prachtig proces om te volgen. Naast het opleiden van spelers levert de Hoofd Opleiding (HO) ook een belangrijke bijdrage in de ontwikkeling van de trainers, coaches en de ondersteunende staf binnen een vereniging. Dit is de schitterende en veelzijdige context waarbinnen een Hoofd Opleiding mag werken!

Opzet van de opleiding HO

De opleiding bestaat uit twee delen, namelijk een cursus- en een ervaringsgedeelte. De opleidingen HO-B en HO-C bestaan uit elf cursusbijeenkomsten en duren in totaal een voetbalseizoen. De opleiding HO-A omvat zestien bijeenkomsten en duurt anderhalf jaar. Alle bijeenkomsten zullen tussen 18:00 en 22:00 uur plaatsvinden op en bij de clubs van de deelnemers. Het ervaringsgedeelte bestaat voor elke opleiding uit het uitvoeren van opdrachten in het dagelijks functioneren als HO binnen de eigen vereniging.

naar gehandeld? Veel beleidsplannen, zo blijkt, worden zeker inhoudelijk gezien onvoldoende of soms helemaal niet nageleefd. Door zo'n eerste opdracht ontstaat er een vertrekpunt, er komt een gedachte los bij deelnemers en dus ook bij de verenigingen waar de deelnemers aan verbonden zijn. Er ontstaat bewustwording: waar staat de vereniging eigenlijk voor en hoe uit zich dat? Elke vereniging is uniek, en het is niet de bedoeling dat er door het volgen van deze opleiding overall een KNVB-blauwdruk ontstaat van hoe je een vereniging moet runnen. Maar het is wél zo dat we onderwerpen aanbieden waar elke vereniging mee te maken krijgt. Daar zit, zeker wat deelnemers onderling betreft, een gemeenschappelijke deler. Deelnemers leren van de opleiding, maar ook van elkaar.'

Voordeel

'Het creëren van draagvlak komt als een rode draad terug in de opleiding. Er kan maar één iemand (HO) de opleiding volgen. Ik adviseer echter wel dat de HO iedere bijeenkomst één of meerdere mensen uit de club meeneemt, om op die manier sneller dat draagvlak te creëren. De gezamenlijk opgedane kennis wordt dan via meerdere kanalen binnen de vereniging verspreid. Bij sommige deelnemers is het al zo dat praktijkbegeleiders of voorzitters meegaan naar de bijeenkomsten en ik zie dat als een groot voordeel. Het sterkt deelnemers namelijk in het gevoel dat er draagvlak is, dat ze het niet alleen hoeven te doen.'

Wiel

'Het werken aan een beleidsplan of aan manieren om jeugdvoetbalbeleid te ontwikkelen, daarvoor hoef je het wiel niet uit te vinden. Veel verenigingen staan immers zoals gezegd elk jaar weer voor dezelfde uitdaging: er is kader nodig om jeugd te begeleiden, als je kader hebt, wil je dat graag behouden en je wilt dat kader ontwikkelen. Daarnaast vinden we het allemaal belangrijk dat we kinderen opleiden tot betere voetballers.'

Analyse

'Elke deelnemer maakt aan het begin een analyse van de eigen vereniging. Daar komt altijd een verbeterpunt uit en we moedigen deelnemers aan om daarmee aan de slag te gaan. Maar houd het klein: denk na hoe je bijvoorbeeld dat jeugdbeleid denkt te gaan verbeteren en beschrijf de stappen die je neemt. Met dat plan gaan

Taak

De Hoofd Opleiding, een mooie, energieke en zeer uitdagende functie. Het voetballandschap en de spelers veranderen (snel). Hierbinnen heeft de Hoofd Opleiding als taak op zoek te gaan naar de optimale ontwikkelingsmogelijkheden om de spelers op te leiden en de trainers, coaches en staf te ontwikkelen. Dit betekent onder andere dat je als HO kennis hebt van voetbal, bekend bent met de cultuur en organisatie van jouw vereniging en leiding geeft aan het jeugdvoetbalkader. Je kan jouw vereniging representeren en intern (en mogelijk extern) een netwerk opbouwen.

ze terug naar de vereniging en aan de slag. Als het goed is, gebeurt dat laatste dus in gezamenlijkheid met het bestuur. Want daar waar voetbaltechnische mensen en bestuurders gaan samenwerken, zie je dat clubontwikkeling plaatsvindt.'

Ingmar Brilman is sinds het seizoen 2018/2019 werkzaam als HO bij Sportclub Andijk. In dat seizoen volgde hij de opleiding HO. De vereniging telt ongeveer 400 leden, waarvan er zo'n 265 verdeeld zijn over 23 jeugdteams.

Intake

Ingmar Brilman: 'Sporting Andijk is een echte dorpsclub, vijf jaar geleden ontstaan uit een fusie van twee verenigingen. Ons sportpark is een belangrijke plek, want daar komen mensen uit het dorp bij elkaar. Eind vorig jaar kwam de vereniging bij me met de vraag of ik interesse had om sturing aan het jeugdbeleid te gaan

geven. Ik heb ingestemd, maar wilde me gelijk wel ontwikkelen in deze functie. Zodra ik zag dat de KNVB de HO-opleiding ging aanbieden, heb ik een intake gedaan. Opvallend aan die intake vond ik dat men echt doorvraagt en helder wil krijgen wat je wilt leren. Wat voor vereniging zijn jullie? Wat zijn onderwerpen die bij jullie op de agenda staan? Gaat Ingmar hulp van anderen krijgen binnen de vereniging? In mijn geval is de voorzitter alle keren mee geweest en ik heb dat als enorm waardevol ervaren. Je weet op die manier van elkaar wat je wilt bereiken en meerdere geledingen, zowel op bestuurlijk als op voetbaltechnisch vlak, spreken met elkaar over een plan van aanpak.'

Lade

'Tijdens de cursus heb ik een opleidingsplan gemaakt voor onze jeugdafdeling. Om zo'n plan een succes te laten worden, is het essentieel dat mensen die ermee te maken krijgen

binnen de club, erbij betrokken worden. Het gaat in dit geval dan vooral om de trainers die hier in de jeugdopleiding actief zijn. Zij moeten zich als het ware herkennen in het plan en achter de inhoud staan. Is dat niet het geval, dan is de kans groot dat het draagvlak ontbreekt en het plan uiteindelijk onderin een lade verdwijnt.'

Uitrollen

'Naast het creëren van draagvlak in algemene zin ga je tijdens de opleiding ook specifiek in op hoe je trainers kunt helpen. Ik organiseer scholingen en ga bewuster om met het begeleiden van trainers. Voor dat laatste heb ik tijdens de opleiding handvatten gekregen. Voordat ik met een trainer het veld op ga, hebben we al een voorgesprek gehad waarin de doelstelling is bepaald. Tijdens de training observeer ik en in de nabespreking komen we terug op dat voorgesprek: heb je bereikt wat je wilde bereiken? Aandacht en tijd schenken aan een trainer, dat kan alleen als je daar echt de tijd voor neemt. Klinkt allemaal heel eenvoudig, maar de meerwaarde zit in de duidelijkheid en structuur van hoe je de dingen doet. Het helpen en begeleiden is specifiek een aandachtspunt voor onze vereniging. De eerste stappen zijn gezet, in februari starten zeven jeugdtrainers met de juniorencursus die ik in mijn rol als HO zal begeleiden.'

Clubplan

'Ik kan deelname aan deze opleiding aanraden, omdat je de inhoud echt kunt toespitsen op je eigen vereniging. Je maakt een analyse, op basis daarvan kies je een voetbalinhoudelijk thema uit om te gaan ontwikkelen. Mijn overtuiging is ook dat je in een seizoen maximaal één of twee grote zaken in gang kunt zetten en je daar dan op moet focussen. De opleiding is voor mij een mooi handvat geweest waarin ik me persoonlijk heb mogen ontwikkelen en daarmee ook de club. Maar ook waarbij nog meer het besef is ontstaan dat je het samen moet doen. Als je iets wilt verbeteren bin-

Toelatingseisen

Om toegelaten te worden tot een opleiding voor Hoofd Opleiding zijn er verschillende toelatingseisen. Dit zijn niet alleen eisen aan jou als deelnemer, maar ook aan de vereniging en jouw werkomgeving. Ben je actief als coördinator (boven-, midden- en/of onderbouw) bij een (middel)grote vereniging en in het bezit van minimaal het diploma pupillentrainer of juniorentainer? Dan kun jij je inschrijven voor de HO C opleiding in jouw regio. Hieronder zijn in één overzicht de toelatingseisen per opleiding (HO-A, HO-B en HO-C) te zien:

Opleidingen tot Hoofd Opleiding

TOELATINGSEISEN

Toelatingseisen

Om toegelaten te worden tot een opleiding voor hoofd opleiding zijn er verschillende toelatingseisen. Dit zijn niet alleen eisen aan jou als cursist, maar ook eisen aan de vereniging en jouw werkomgeving. Hieronder zijn in één overzicht de huidige toelatingseisen per opleiding te zien:

Toelatingseisen	HO A	HO B	HO C
Actief in de functie van HO	Verplicht	Verplicht	Verplicht
Ervaring in de functie van HO	Min. 2 jaar	Min. 1 jaar	-
Trainersdiploma	Min. UEFA B	Min. UEFA C	Min. pupillen/juniorentainer
Aantal jeugdleden van de vereniging	Min. 750	Min. 400	-
Speelniveau van de selectieteams (O19 t/m O13)	Min. Divisie	Min. 1 ^{ste} klasse	-
Gemiddeld niveau van kader bij de selectieteams	Min. UEFA C	Min. pupillen/juniorentainer	-

Toelating

Na het sluiten van de inschrijfftermijn worden alle aanmeldingen bekeken. Daarbij wordt jij als individu en jouw vereniging gescreend tijdens de selectieprocedure. Na de selectieprocedure volgt er een intakegesprek om te bepalen of jij definitief wordt toegelaten tot de opleiding. Verdere toelichting over intake volgt na de selectieprocedure. Indien jij wordt uitgenodigd voor een intakegesprek ontvang jij automatisch bericht van de KNVB Academie over de intakeprocedure.

KNVB | ACADEMIE

Huidige toelatingseisen opleidingen tot HO.

nen je vereniging, zul je moeten zorgen dat het breed gedragen wordt. Het beleidsplan moet niet alleen iets zijn van mij of van een klein gezelschap. Een beleidsplan moet een clubplan worden.'

Roel de Groot is voorzitter van vv UNO uit Hoofddorp. De vereniging telt 700 leden, waarvan 450 jeugdleden. In het seizoen 2018/2019 volgde de HO van de vereniging de opleiding en ging De Groot in zijn rol als praktijkbegeleider met hem mee. VV UNO zelf diende als gastheer voor een aantal van de elf bijeenkomsten.

Kandidaat

Roel de Groot: 'VV UNO bestaat pas twaalf jaar. Het vorige bestuur had een HO van buitenaf aangesteld, die hier ook een voetbalschool had. Waar wij graag naartoe wilden, was een situatie waarin het opleiden van jeugdspelers centraal staat en waarin alle spelers evenveel aandacht krijgen. Dit alles dient te worden gerealiseerd door de vereniging zelf en niet door een externe partij. Een voetbalvereniging hoort zelf spelers te ontwikkelen, waarbij 'plezier' en 'verenigen' belangrijk zijn. In eerste instantie ben ik mensen om me heen gaan verzamelen, die hierbij kunnen helpen. Binnen die groep ben ik gaan kijken wie de rol van HO in zou kunnen vullen. Op het moment dat we die persoon hadden gevonden, is hij naar de opleiding gegaan. In mijn rol als praktijkbegeleider ben ik mee geweest, want ik vind het belangrijk en waardevol om te weten waar het over gaat.'

Kerntaken

In de opleiding HO worden drie kerntaken onderscheiden, met daarbij behorende opdrachten en PvB'en. Hieronder wordt een van die kerntaken beschreven.

Profiel van de Hoofd Opleiding

2

Kerntaak	Werkproces
Kerntaak 1	
Zet het jeugdvoetbalbeleid op (samen met een werkgroep)	1.1 Hoofd Opleiding maakt een analyse van de vereniging en over het jeugdvoetbalbeleidsplan
	1.2 Hoofd Opleiding maakt een plan van aanpak voor een gekozen voetbalinhoudelijk thema vanuit de analyse
	1.3 Hoofd Opleiding presenteert de analyse en plan van aanpak aan het bestuur en andere relevante stakeholders

Een van de drie kerntaken van de HO uitgewerkt.

Eigenheid

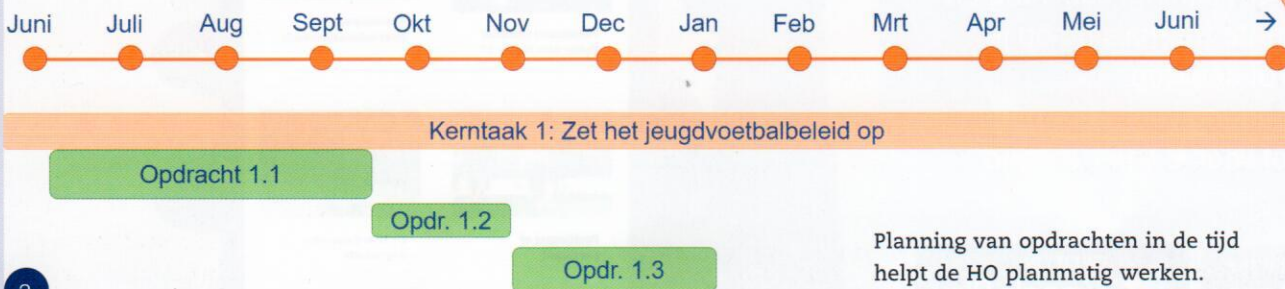
'Het bedenken van een missie, visie en kernwaarden is op elke club van toepassing. Hier zit een stuk eigenheid in, iets wat je vereniging kenmerkt. Zo hanteren wij het principe dat teams in de onderbouw allemaal even vaak trainen en de kwaliteit van trainingen en trainers is min of meer hetzelfde. Die eigenheid kenmerkt ons en we zijn daar trots op. Maar om zoiets te behouden, zul je goede trainers moeten blijven opleiden. Een gedegen plan, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor de HO, is dan van groot belang. De HO betreft mensen erbij en let op de uitvoering. Uiteindelijk kan, en daar is ook een bestuur bij gebaat, een HO zorgen voor continuïteit.'

Stap voor stap

'Tijdens de cursus maakt de HO zelf ook een ontwikkeling door. Want denk wel dat hij naast deze opleiding vaak al werkzaam is binnen de vereniging en daar al een takenpakket heeft. Tel daar een reguliere baan bij op en je kunt wel nagaan dat het al met al best intensief is. Daarom moet je bij hetgeen je in de vereniging wilt verbeteren ook niet te snel willen gaan. Op de opleiding, die ik iedereen echt kan aanraden, wordt dit ook duidelijk gemaakt. Pak één onderdeel, beschrijf dit en zorg dat het iets wordt van jullie allemaal. Dit lukt alleen als je stap voor stap te werk gaat, pas dan krijg je mensen mee.'

KNVB | ACADEMIE

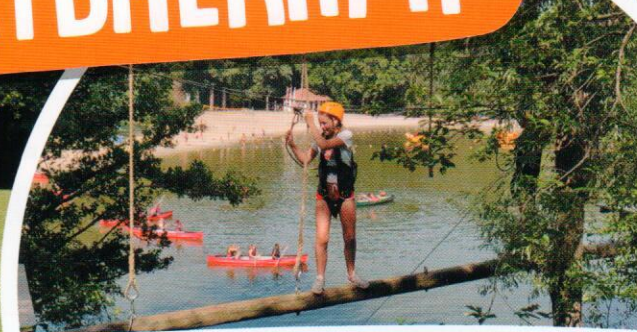
Jaaroverzicht

3

Summer
camp Heino

DE PLEK VOOR EEN GEWELDIG
VOETBALKAMP

INCLUSIEF SPORTVELD, SPORTHAL, ZWEMBAD EN NOG VEEL MEER!

KIJK OP HEINO.NL

POWERED BY DE VOETBALTRAINER
CoachVak

CoachVak, hét kennisplatform voor voetbaltrainers.

Gratis toegang voor jou als abonnee van De VoetbalTrainer.

Handig van de VoetbalTrainer: alle informatie over training, coaching en andere relevante thema's nu op je mobiel, iPad of desktop. Onbeperkt toegang voor abonnees van het vakblad of voor € 4 per maand.

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

Download onze CoachVak app

